

Лізинг – це довгострокова форма оренди з можливістю викупу у майбутньому. Він дає можливість швидше розвиватися будь-якому проекту, оскільки в момент нестачі коштів, лізинг сприяє технічному переоснащенню і в традиційних галузях, підвищується гнучкість та ефективність економіки.

Форфейтинг доцільно використовувати при здійсненні науково-технічних і технологічних проектів при реалізації цільових напрямів розвитку науки й техніки. У випадку застосування форфейтингу відбувається придбання боргових зобов'язань інвестора шляхом кредитування банком експортера. В свою чергу, потім ці зобов'язання банк продає на вторинному ринку, повертаючи таким чином витрачені кошти. Проводячи таку форму кредитування інвестор має змогу позбутися кредитних ризиків [3, с. 60].

Франчайзер, в свою чергу, не вкладає в розвиток проекту власні засоби, а отже, не ризикує грошима. Тому навіть надвеликі компанії вважають за краще виходити на регіональні ринки через ділових партнерів. В результаті частка банкрутств в проектах, які застосовують таку схему в рази менше, ніж в інших партнерських схемах. У всьому світі франчайзинг вважається однією з найнадійніших систем бізнесу, завдяки чому банки охоче дають позикові кошти під такі проекти [3, с. 61].

Отже, для розвитку інноваційної діяльності важливим аспектом є розширення джерел фінансового забезпечення. В свою чергу, підвищення ефективності механізмів їх залучення можна здійснити через: стимулювання збільшення обсягів власних коштів підприємств, що витрачаються з метою активізації інноваційного розвитку; збільшення державного фінансування інновацій; збільшення обсягів кредитування інноваційних проектів за допомогою лізингу, форфейтингу та франчайзингу.

Список використаних джерел:

1. Денисенко М. П. Інвестиційно-інноваційна діяльність: теорія, практика, досвід: [монографія] / М. П. Денисенко, Л. І. Михайлова, І. М. Грищенко, А. П. Гречан; [за ред. М. П. Денисенка, Л. І. Михайлової]. – Суми: Університетська книга, 2008. – 1050 с.
2. Захарченко В. І. Інноваційний менеджмент: теорія і практика в умовах трансформації економіки: Навчальний посібник. - К.: Центр учбової літератури, 2012. – 448 с.
3. Козинець В. Г. Вибір джерела фінансування інноваційної діяльності / В. Г. Козинець //Формування ринкових відносин в Україні. – 2013. – №2. – С. 59-62.
4. Федоренко В. Г. Удосконалення структури фінансового забезпечення інвестиційно-інноваційної діяльності підприємств / В. Г. Федоренко, Ю. Б. Пінчук // Інвестиції: практика та досвід. – 2011. – № 17. – С. 3-5.
5. Ярошенко А. В. Джерела фінансування інноваційних проектів підприємства //Економічний аналіз. – 2014. – Випуск 6. – С. 274-278.

Ольга Заславська, к.е.н.

ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород, Україна

ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Сучасна пенсійна система України базується на солідарній системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. Із прийняттям у 2003 році Законів України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» і «Про недержавне пенсійне забезпечення» розпочато впровадження пенсійної реформи в Україні, сутність якої полягає у переході до трирівневої пенсійної системи.

Перший рівень — солідарна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування — базується на засадах солідарності, субсидування та здійснення

виплати пенсій і надання соціальних послуг за рахунок коштів Пенсійного фонду. Другий рівень — накопичувальна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування — базується на засадах акумулюванні коштів застрахованих осіб у Накопичувальному фонді та здійснення фінансування витрат на оплату договорів страхування довічних пенсій і одноразових виплат. Перший та другий рівні системи пенсійного забезпечення становлять систему загальнообов'язкового державного пенсійного страхування в Україні. Третій рівень — система недержавного пенсійного забезпечення — базується на засадах добровільної участі громадян, роботодавців та їх об'єднань у формуванні пенсійних накопичень із метою отримання громадянами пенсійних виплат на умовах та в порядку, передбачених законодавством. Другий та третій рівні системи пенсійного забезпечення становлять систему накопичувального пенсійного забезпечення. Таке поєднання забезпечує соціальні гарантії та фінансову стабільність пенсійної системи. Реформована солідарна система враховуватиме інтереси малозабезпечених верств населення, а накопичувальна — стимулюватиме до пенсійних заощаджень усіх громадян, особливо з вищими доходами [1; 2].

Наразі в Україні діють два рівні пенсійної системи — солідарна система та недержавне добровільне пенсійне забезпечення. Солідарну систему ми успадкували з часів Радянського Союзу, коли співвідношення вікових категорій було принципово іншим і не виникало проблем з тим, щоб п'ятеро працюючих утримували одного пенсіонера. Для України, як і для більшості країн світу, головною демографічною тенденцією сьогодення є процес старіння населення. У 2014 році в Україні кількість пенсіонерів вперше перевищила кількість працюючих, а у 2016 році вона становила майже 30% чисельності усього населення. Сьогодні у нашій країні на 10 платників страхових внесків припадає 13 пенсіонерів. За останні 20 років Україна втратила майже 10 мільйонів населення, і не лише через високу смертність, а й через значну трудову еміграцію. Окрім цього, через економічні проблеми, відсутність інфляційної індексації пенсій та заробітних плат у громадян немає коштів для участі у другому та третьому рівнях пенсійної системи. Отже, переважна частина пенсій нараховується за солідарною системою і виплачується з Пенсійного фонду.

У табл. 1 представлено основні показники фінансового забезпечення населення України.

Таблиця 1

Основні показники пенсійного забезпечення населення України за період 2011–2016 рр. (у грн., на кінець періоду)*

Рік	Мінімальна пенсія	Максимальна пенсія	Прожитковий мінімум	Мінімальна заробітна плата	Максимальна заробітна плата
2011	750	7500	894	941	14115
2012	822	8220	1017	1073	18241
2013	894	8940	1108	1147	19499
2014	949	9490	1176	1218	20706
2015	1074	9490	1330	1378	23426
2016	1247	10740	1600	1600	38750

*Джерело: [4]

Із таблиці видно, що пенсія, як і заробітна плата, протягом аналізованого періоду поступово зростали. Попри це, мінімальна пенсія значно нижча загального показника прожиткового мінімуму. Крім того, у 2012 році мінімальна пенсія складала всього 76,6% мінімальної заробітної плати, а в 2016 році цей показник знизився до 75,5%.

Також існує значна розбіжність у розмірі мінімальної та максимальної пенсії, а саме — у 10 разів. Мінімальна пенсія за віком наразі складає 1247 грн., максимальна — 10740 грн. Найбільша пенсія, яка виплачується сьогодні, складає 58764 грн. Середній розмір пенсії по Україні на 1 січня 2017 року становив 1828 грн. Водночас, майже 9 тисяч пенсій, призначених до 1 жовтня 2011 року, виплачуються в раніше встановлених розмірах без будь-яких обмежень. [4]. Варто зазначити, що позитивна динаміка росту максимальної заробітної плати, яку демонструє табл. 1, сприятлива для наповнюваності Пенсійного фонду, втім з кожним роком дефіцит бюджету Фонду зростає. До прикладу, у 2016 році він складав 145 млрд. грн. і був повністю покритий за рахунок Державного бюджету, а у 2017 році на дотацію Пенсійного фонду заплановано виділити 156 млрд. грн. [3].

Отже, пенсійна система України, незважаючи на спроби її удосконалення, загалом є неефективною. Це свідчить про нагальну потребу комплексної реформи пенсійного забезпечення населення із впровадженням накопичувального механізму та створенням приватних пенсійних фондів. З 1 січня 2017 року, у відповідності до закону «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», в Україні запускається накопичувальна система виплати пенсій. Це означає, що кожен українець, молодший 35 років, починає відраховувати частину своєї зарплати на майбутню старість. Такі відрахування акумулюються на індивідуальному рахунку, скористатися яким можна буде виключно після виходу на пенсію. Варто зазначити, що протягом 5 років (з 2017 до 2022 року) відсоток відрахувань поступово зростатиме — з 2% і до 7%. При цьому зберігаються й відрахування на солідарну пенсійну систему. Таким чином, при одночасному збереженні і солідарної, і накопичувальної пенсійної системи деяким категоріям громадян доведеться платити більше від 22% + 2% до 22% + 7% податків протягом найближчих років.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» від 09.07.2003 р., № 1058-IV – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Закон України «Про недержавне пенсійне забезпечення» від 09.07.2003 № 1057-IV – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
3. Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>
4. Офіційний сайт Пенсійного фонду України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pfu.gov.ua>.

Ольга Корсакова, к.е.н.

Донбаський державний технічний університет, м. Лисичанськ, Україна

АНАЛІЗ ШЛЯХІВ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМИ ФІНАНСАМИ В УКРАЇНІ

Державні фінанси, з економічної точки зору, є сферою грошових відносин, що виникають у процесі розподілу та перерозподілу вартості валового внутрішнього продукту держави та частини його національного багатства. Державні фінанси пов'язані з формуванням фінансових ресурсів та використанням державних коштів на розширення виробництва державних підприємств, задоволення соціально-культурних потреб громадян, на потреби оборони країни й функціонування системи державного управління. Головним органом державної влади з управління державними фінансами